

Kvalitetskontroll av auktoriserade revisorer samt registrerade revisionsbolag som utför lagstadgad revision i företag av allmänt intresse

1 Sammanfattande bedömning

Revisorsinspektionen (RI) har slutfört sin kvalitetskontroll av det registrerade revisionsbolaget Rödl & Partner Nordic AB (Rödl) och auktoriserade revisorer anställda där.

1.1 Systembaserad kvalitetskontroll

De ledningsfunktioner, system, rutiner, riktlinjer och policyer som har byggts upp inom Rödl möter generellt kraven för att uppfylla gällande kvalitetsnormer.

1.2 Uppdragsbaserad kvalitetskontroll

RI:s sammanfattande bedömning är att revisionskvaliteten i det utförda revisionsuppdraget överlag har varit tillfredsställande.

RI har dock identifierat några uppdragsspecifika granskningsbrister där revisionskvaliteten kan förbättras samt vissa brister i tillämpningen av gällande regelverk, se avsnitt 4.1. RI anmodar Rödl att vidta relevanta åtgärder för att framgent reducera risken för sådana brister.

RI redovisar även en iakttagelse där dokumentationen i delar har bedömts vara otillräcklig, se avsnitt 4.2.

2 Inledning

RI har under år 2018 kvalitetskontrollerat det registrerade revisionsbolaget Rödl. Kontrollen har varit såväl system- som uppdragsbaserad (se nedan). Den uppdragsbaserade kontrollen har omfattat en revisor och ett av denne genomfört revisionsuppdrag avseende en klient vars räkenskapsår avslutades år 2017. De slutsatser som RI har dragit i samband med den genomförda kvalitetskontrollen redovisas i denna rapport.

Mer information om rättslig ram samt utgångspunkter för kvalitetskontrollen finns i bilaga 1.

3 Systembaserad kvalitetskontroll

RI bedömer att de ledningsfunktioner, system, rutiner, riktlinjer och policyer som har byggts upp inom Rödl generellt möter kraven för att uppfylla gällande kvalitetsnormer. RI har dock gjort vissa specifika iakttagelser.

- ✓ Av artikel 13 EU:s revisorsförordning (se bilaga 1) framgår att lagstadgade revisorer och revisionsföretag som utför lagstadgad revision av företag av allmänt intresse ska offentliggöra en årlig rapport om öppenhet och insyn (transparensrapport) inom fyra månader efter utgången av varje räkenskapsår. Rapporten ska offentliggöras på revisionsföretagets webbplats. På Rödl:s webbplats har det publicerats en transparensrapport avseende det tyska ägarbolaget (Rödl & Partner GmbH). Denna innehåller dock inte specifika uppgifter om den svenska verksamheten. En transparensrapport har även upprättats för den svenska verksamheten. Denna rapport är daterad i juni 2018. RI noterar att rapporten inte har publicerats inom den föreskrivna tiden samt att den i vissa delar, t.ex. uppgifter om fortbildning, ersättningar till partners samt uttalande om effektiviteten i revisionsföretagets system för kvalitetskontroll, inte uppfyller de minimikrav som ställs upp i artikel 13 p. 2.
- ✓ Det åligger ledningen för ett revisionsföretag att inrätta och upprätthålla ett kvalitetskontrollsystem som innefattar riktlinjer och rutiner inom vissa specifika områden (se bilaga 1). RI har noterat att vissa riktlinjer och rutiner hos Rödl behöver utvecklas och förtydligas. Exempel på detta är riktlinjer och rutiner

avseende oberoendeanalyser, konsultationer, uppdragsdokumentation samt utbildning.

- ✓ Ledningen behandlar revisionsverksamheten på ledningsgruppsmöten, vilket inbegriper diskussioner kring revisionsföretagets kvalitetskontrollsystem, strategier och andra uppföljningsfrågor. Några protokoll förs inte vid dessa möten. RI anser att ledningen bör dokumentera de frågor som behandlas och de diskussioner som förs på dessa ledningsgruppsmöten i syfte att tydliggöra ledningsansvaret för kvalitet inom revisionsföretaget.

4 Uppdragsbaserad kvalitetskontroll

4.1 Granskningsbrister

4.1.1 Kompletterande rapport till revisionskommittén

Av artikel 11 EU:s revisorsförordning (se bilaga 1) framgår att lagstadgade revisorer eller revisionsföretag som utför lagstadgad revision av företag av allmänt intresse ska, senast när den revisionsberättelse som avses i artikel 10 läggs fram, överlämna en kompletterande rapport till det granskade företagets revisionskommitté. Om det granskade företaget inte har någon revisionskommitté ska den kompletterande rapporten överlämnas till det organ som utför motsvarande uppgifter inom det granskade företaget. Den kompletterande rapporten ska vara skriftlig (artikel 13 p. 2) samt daterad och undertecknad (artikel 13 p. 4).

RI noterar att någon rapport enligt ovan inte har upprättats för det kvalitetskontrollerade uppdraget.

4.1.2 Delårsrapport

Av 9 kap. 2 § årsredovisningslagen (1995:1554) framgår att en delårsrapport ska lämnas till registreringsmyndigheten senast två månader efter rapportperiodens utgång. RI noterar att den delårsrapport som upprättats i det kvalitetskontrollerade uppdraget inte har offentliggjorts inom föreskriven tid. Revisorn har inte upplyst eller anmärkt på denna omständighet i vare sig sitt yttrande över delårsrapporten eller i sin revisionsberättelse för det aktuella räkenskapsåret. RI anser att revisorn i sin revisionsberättelse skulle ha anmärkt på att en delårsrapport inte har offentliggjorts i enlighet med årsredovisningslagen.

4.2 Dokumentationsbrister

Det som nedan anges som dokumentationsbrist avser ett sådant fall där revisorn har förmått göra den påstådda granskningen sannolik, men där RI vill peka på att dokumentationen i vissa delar varit otillräcklig.

I det kvalitetskontrollerade uppdraget har revisorn bedömt att ytterligare nedskrivning av en väsentlig tillgång, utöver ledningens bedömning av nedskrivningsbehovet, var nödvändigt. Av dokumentationen kan inte utläsas vilka avgörande faktorer som låg till grund för revisorns bedömning. Mot bakgrund av att granskningen avsåg en post, som revisorn bedömde innehålla en betydande risk och där revisorns avvikande uppfattning mot ledningens bedömning var väsentlig, skulle dokumentationen varit tydligare.

Kvalitetskontrollen avslutades vid slutmöte med Rödl:s ledning den 12 december 2018.

Bilaga 1 Rättslig ram och utgångspunkter för kvalitetskontrollen

RI har i uppdrag att minst vart tredje eller vart sjätte år genomföra sådan kvalitetskontroll som avses i artikel 26 Europaparlamentets och rådets förordning nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG (EU-förordningen). RI:s återkommande kvalitetskontroll sker dels på företagsnivå, dels på uppdragsnivå.

På företagsnivå görs en systembaserad kvalitetskontroll av revisionsföretaget. Kontrollen innebär att RI granskar hur revisionsföretagets system och processer är utformade och fungerar. Syftet är att säkerställa att revisionsuppdrag i företag av allmänt intresse utförs enligt god revisorssed och god revisionssed.

På uppdragsnivå genomförs RI:s kvalitetskontroll med inriktning på hur lagstadgad revision utförs i enskilda uppdrag. Genom den uppdragsbaserade kontrollen får RI underlag för att bedöma såväl effektiviteten i revisionsföretagets system för kvalitetssäkring som kvaliteten i enskilda revisorers arbete.

Systembaserad kvalitetskontroll

Det åligger ledningen för ett revisionsföretag att inrätta och upprätthålla ett kvalitetskontrollsystem som innefattar riktlinjer och rutiner för hantering av vart och ett av följande områden.¹

- ✓ Ledningens ansvar för kvalitet inom revisionsföretaget
- ✓ Relevanta yrkesetiska krav
- ✓ Acceptera och behålla kundrelationer och särskilda uppdrag
- ✓ Personal
- ✓ Hur uppdrag utförs
- ✓ Övervakning

¹ EU-förordningen, revisorslagen (2001:883), förordningen (1995:665) om revisorer, Revisorsinspektionens föreskrifter (RIFS 2018:2) om villkor för revisorers och registrerade revisionsbolags verksamhet och ISQC 1 (International Standard on Quality Control 1 – Kvalitetskontroll för revisionsföretag som utför revision och översiktlig granskning av finansiella rapporter samt andra bestyrkandeuppdrag och näralliggande tjänster).

Målet ska vara att inrätta och upprätthålla ett kvalitetskontrollsystem som ger revisionsföretagets ledning rimlig säkerhet att företaget och dess personal följer standarder för yrkesutövningen och tillämpliga krav i lagar och andra författningar, och att rapporter som ansvariga revisorer lämnar är korrekta med hänsyn till omständigheterna.

Ett revisionsföretags riktlinjer och processer ska vara sådana att de befrämjar en intern kultur där kvalitet ses som en nödvändighet i uppdragsverksamheten. Av betydelse är att företaget organisation är sådan att tillräckliga gemensamma resurser byggs upp för kvalitetsfrämjande åtgärder.

Uppdragsbaserad kvalitetskontroll

Kvalitetskontrollen görs utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv och för att ge RI rimlig grund för sina slutsatser om kvaliteten i utförd revision.

Kvalitetskontrollen innebär inte att RI går igenom en avslutad revision i alla dess delar eller att en fullständig analys görs av alla förhållanden i revisionen. Syftet är inte heller att bedöma om, de av revisorerna, granskade årsredovisningarna eller annan extern rapportering har varit i alla avseenden korrekt utformade.

RI:s uppdragsgenomgångar har inte enbart som syfte att bedöma om revisionsföretaget och de vid detta verksamma revisorerna uppfyller gällande krav på god revisorssed och god revisionssed. RI:s kvalitetskontroll ska även bidra till en utveckling av revisionskvaliteten i de enskilda uppdragen.

Granskningsbrister

Vid bestämmandet av vilka granskningsbrister som inkluderas i rapporten tas hänsyn till den identifierade bristens väsentlighet i relation till god revisionssed, både när gäller det individuella uppdraget som inspekterats och de specifika fokusområden som varit aktuella under vår inspektion. Om identifierade brister av liknande slag har noterats i fler än ett inspekterat uppdrag vägs också detta in.

Om granskningsbrister uppmärksammas vid kvalitetskontroll av revisionsföretag samt personvalda revisorer förelägger RI revisionsföretaget att lämna ett skriftligt svar på vilka åtgärder som har eller kommer att vidtas för att komma till rätta med bristerna.

Om granskningsbrister uppmärksammas vid kvalitetskontroll av enbart personvald auktoriserad revisor följs dessa regelmässigt upp under kommande inspektion hos revisionsföretaget.

Dokumentationsbrister

En auktoriserad revisor ska enligt god revisionssed dokumentera dels sådana förhållanden som har betydelse för att ge bevis till stöd för uttalandena i revisionsberättelsen, dels sådana förhållanden som utgör bevis för att revisionen har planerats och utförts enligt god revisionssed. Bestämmelser om dokumentation finns i 24 § revisorslagen (2001:883) och 7–12 §§ Revisorsinspektionens föreskrifter (RIFS 2018:2) om villkor för revisorers och registrerade revisionsbolags verksamhet.² Dessa kompletteras av International Standard on Auditing (ISA) 230 Dokumentation av revisionen. Dokumentationen ska vara tydlig och sammanställd på ett överskådligt sätt. Av dokumentationen ska framgå bl.a. hur granskningen har planerats, vilken granskning som har genomförts, när granskningen har utförts, vilka iakttagelser som har gjorts och vilka slutsatser som har dragits. Underlåtenhet att fullgöra dokumentationsskyldigheten på ett riktigt sätt bedöms som allvarlig, eftersom den försvårar en analys och en tillfredsställande bedömning av arbetet i efterhand.

Den omständigheten att en revisor inte dokumenterar sina granskningsåtgärder enligt gällande föreskrifter behöver i och för sig inte innebära att hans eller hennes granskningsåtgärder har varit otillräckliga. Revisorn måste då kunna redogöra för sin granskning på ett sådant sätt att det vid en helhetsbedömning framstår som sannolikt att de påstådda åtgärderna har utförts och att de har haft en sådan inriktning och omfattning att de har kunnat tjäna som underlag för välgrundade slutsatser. Vid denna bedömning beaktar RI bl.a. hur detaljerade uppgifter revisorn har lämnat om sina granskningsinsatser. Om revisorn inte förmår att göra den påstådda granskningen sannolik, utgår RI från att någon tillfredsställande granskning inte har skett.

² Motsvarande bestämmelser fanns före den 1 juli 2018 i 2-4 §§ Revisorsnämndens föreskrifter (RNFS 2001:2) om villkor för revisorers och registrerade revisionsbolags verksamhet.

Dokumentationsbrist som i rapporten inte redovisas som granskningsbrist behöver inte kommenteras i särskild ordning av revisionsföretaget.

Uppföljning

När revisionsföretaget föreläggs att yttra sig över rapporterade brister ska detta svar inkludera detaljerad information om vilka åtgärder som vidtagits eller planeras. Vidare ska svaret innehålla en analys av grundorsaker till identifierade brister, en s.k. root-cause analysis. Detta innebär att revisionsföretaget ska utvärdera om bristerna har sin grund i systembrister som kräver omedelbara rättelseåtgärder, svårigheter att tillämpa relevant normgivning eller beror på andra faktorer som kan knytas till det individuella uppdraget eller den ansvarige revisorn. RI följer upp att vidtagna eller planerade åtgärder är tillfredsställande under kommande inspektion hos revisionsföretaget.